

Aardappel blijft maaltijdbegeleider bij uitstek, maar thuisverbruik daalt

Het thuisverbruik van maaltijdbegeleiders zakte in 2018. Verse ongeschilde aardappelen kenden een volumedaling met 4,7%. Verwerkte aardappelen, rijst en pasta bleven stabiel of kenden een lichte daling. De 'nieuwe' maaltijdbegeleiders zoals couscous, bulgur en quinoa stegen maar spelen nauwelijks een rol van betekenis in het geheel.

Gemak kreeg een grotere rol van betekenis in 2018: we kochten meer *kant-en-klare maaltijden en aten vaker buitenshuis in 2018*.

Van alle maaltijdbegeleiders komt de aardappel nog steeds het vaakst op tafel in de Belgische keuken. Gekookte aardappelen zijn daarbij de meest gebruikte bereidingsvorm.

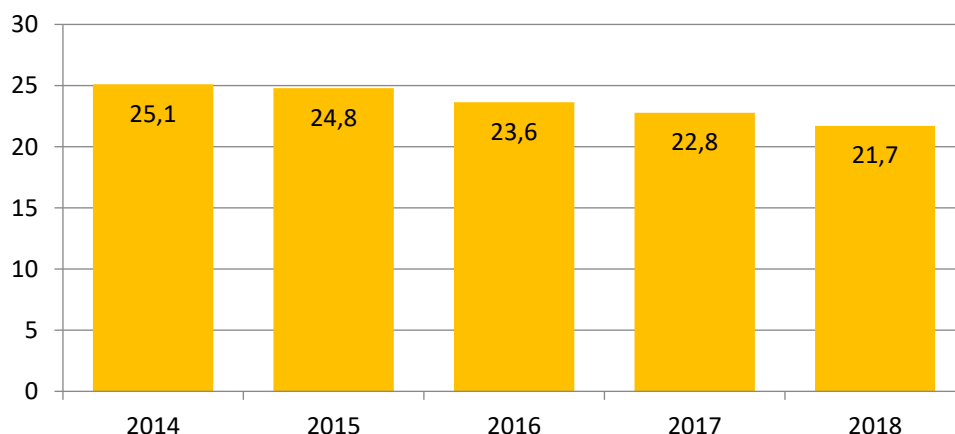
Aardappelen worden voornamelijk in de supermarkt gekocht en in steeds kleinere verpakkingen. Thuis is veruit de belangrijkste consumptieplaats voor aardappelen en aardappelbereidingen. Friet is hierop de uitzondering en wordt vaker buitenshuis gegeten of buitenshuis afgehaald.

Dit alles blijkt uit gegevens die VLAM aankocht bij GfK Belgium, die de aankopen van 5.000 Belgische gezinnen voor thuisverbruik opvolgt, uit online onderzoek dat iVox in opdracht van VLAM uitvoerde en uit de Marktmaker, de online research community van VLAM in samenwerking met InSites Consulting.

Gemiddelde Belg kocht 21,7 kg verse aardappelen en besteedde hieraan 21,5 euro

Met een jaarpenetratie van 91% blijven verse aardappelen een product dat nagenoeg alle gezinnen in België kopen. Waar we de vorige jaren zagen dat de aankoopfrequentie relatief stabiel bleef, maar het volume per aankoop sterk daalde, noteerden we in 2018 ook een daling in de aankoopfrequentie van 14,1 keer per jaar in 2017 naar 13,6 keer in 2018. Bij de meeste versproducten noteren we trouwens een dalende aankoopfrequentie, dus dit is geen specifiek fenomeen voor aardappelen. Het volume per aankoop daalde in 2018 van 4,1 kg naar 4,0 kg. Hierdoor kwamen we uit op een thuisverbruik van verse aardappelen van 21,7 kg per capita, wat een daling met 4,7% is in vergelijking met 2017. De gemiddelde prijs bleef stabiel op 0,99 euro per kg, waardoor ook de besteding per Belg in 2018 daalde tot 21,5 euro per capita.

Thuisverbruik verse aardappelen (in kg per capita)

Bron: GfK Belgium

In Vlaanderen ligt het thuisverbruik van verse aardappelen met 23,1 kg per capita hoger dan in Wallonië (20,4 kg) en Brussel (18,1 kg). Ook qua leeftijd noteren we grote verschillen: 29,6 kg per capita bij 65-plussers tegenover 15,3 kg per capita bij 30-39 jarigen.

De troeven van de aardappel

De Vlaming vindt aardappelen lekker, voedzaam en veelzijdig. Bovendien horen ze onlosmakelijk samen met onze basiskeuken zodat aardappelen koken en eten sterk in onze routine en gewoontes zit. Ze zijn ook niet duur, makkelijk te bereiden en puur/natuurlijk.

De daling in het thuisverbruik van aardappelen kan deels verklaard worden door een grotere drang naar variatie met andere maaltijdbegeleiders (we vinden het leuk en gezond om gevarieerd te eten), die nog verder aangewakkerd wordt door het groeiende aanbod aan alternatieven en het contact met andere eetculturen. Verder wordt die daling gedreven door de misperceptie dat aardappelen minder hedendaags en verfijnd zouden zijn omdat ze sterk geassocieerd worden met een traditionele en zware keuken, dat de bereiding tijdsintensief zou zijn terwijl koken vaak snel moet gaan, dat ze een dikmaker zouden zijn en omwille van de berichtgeving dat we onze koolhydraatname zouden moeten verlagen. Door voor kleinere verpakkingen te kiezen, wordt er ook minder verspild. Ten slotte stijgt het verbruik van kant-en-klare maaltijden en van buitenhuisverbruik en koken gezinnen dus minder vaak met maaltijdbegeleiders.

We eten ze het vaakst gekookt

Gekookt is de meest gegeten bereidingsvorm van aardappelen, gevolgd door frietjes, puree en gebakken aardappelen. Aardappelen in de oven en gestoomde aardappelen worden minder vaak gegeten, maar zitten de laatste jaren wel in de lift. Aardappelen bereiden in de wok doen we daarentegen bijna nooit en ook het bereiden van aardappelen in de microgolfoven ligt bij veel Vlamingen moeilijk. Men denkt niet aan deze bereidingswijze of men verwacht dat de aardappelen dan gaan uitdrogen en minder lekker zijn.

Evolutie naar kleinere verpakkingsgewichten

91% van de aangekochte aardappelen worden voorverpakt gekocht. Het aankoopgewicht van 5 kg blijft het populairst, met een volumeaandeel van 47%, gevolgd door de aankoop van 2,5 kg met 21%. De lagere gewichten (<2,5 kg) winnen de laatste jaren terrein en kwamen in 2018 uit op een marktaandeel van 16%. De hogere gewichten (> 5 kg) verliezen hierdoor aandeel: van 18% volumeaandeel in 2014 tot 13% in 2017. Door deze evolutie daalt de gemiddelde aankoophoeveelheid per aankoop, wat zorgt voor een daling in het jaarlijks volume per capita. In 2014 bedroeg de gemiddelde aankoophoeveelheid 4,7 kg, in 2018 is dit nog 4,0 kg.

Grotere diversiteit in aangekochte variëteiten - herkomst vooral België

Het volumeaandeel van Bintje daalde van 25% in 2014 tot 19% in 2018. Het zijn niet zozeer Nicola en Charlotte die hiervan profiteren (die wonnen in 2018 weliswaar wel licht aandeel, maar verliezen op langere termijn ook eerder aandeel), maar eerder allerlei diverse minder gekende aardappelvariëteiten. De variëteitenkennis van de consument is wel beperkt. Hij kan spontaan gemiddeld 1,5 variëteiten opnoemen. Bintje is veruit de meest gekende, gevolgd door Nicola en Charlotte. De andere variëteiten volgen op grote afstand. De keuze van het kooktype (vastkokend, bloemig) is voor de consument belangrijker dan de keuze van de variëteit.

Bio-aardappelen blijven groeien, maar iets minder sterk dan de voorbije jaren. In 2018 kwamen ze uit op een volumeaandeel van 4,2% (tegenover 4,0% in 2017).

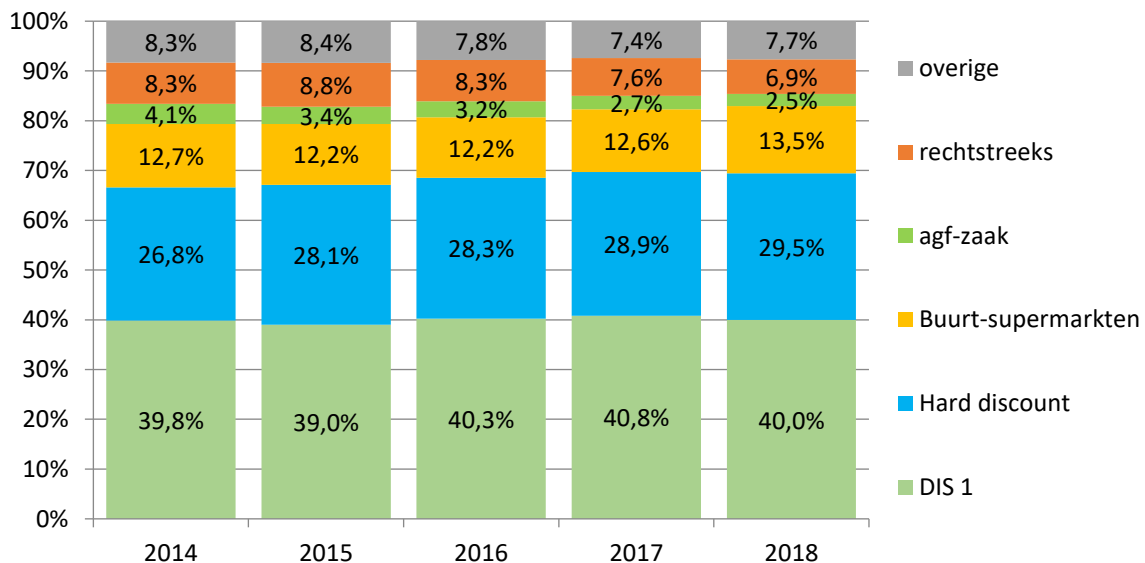
Het merendeel van de gekochte aardappelen zijn van Belgische herkomst. Het volumeaandeel van Belgische aardappelen steeg licht van 76% in 2017 naar 77% in 2018. Het aandeel van Belgische aardappelen is uiteraard het hoogst bij de rechtstreekse aankoop. Maar ook bij de grotere supermarkten en bij de buurtsupermarkten ligt dit aandeel rond de 80%. Bij hard discount is het

aandeel Belgische aardappelen het laagst, maar noteerden we in 2018 wel een stijging van 62% tot 64%.

83% van de verse aardappelen worden gekocht in een supermarkt

De grotere supermarkten (DIS 1) blijven het belangrijkste aankoopkanaal voor verse aardappelen met een volumeaandeel van 40%. Hard discount (Aldi, Lidl) en de buurtsupermarkten zijn de sterkste stijgers. Het aandeel van de groente- en fruitwinkels en de rechtstreekse aankoop op de hoeve blijven verder dalen.

Aankoopkanalen verse aardappelen (in % van het volume)

Bron: GfK Belgium

Vers verwerkte aardappelen kunnen positieve evolutie niet doortrekken, diepvries stabiliseert

Het thuisverbruik van verse verwerkte aardappelen kende, na een positieve evolutie de vorige jaren, in 2018 een daling met 6% tot 1,7 kg per capita. Het percentage kopende gezinnen bleef status quo op 61%, maar de aankoopfrequentie daalde van 6,9 naar 6,5 keer per jaar. De grotere supermarkten en hard discount zijn de belangrijkste aankoopkanalen met een volumeaandeel van respectievelijk 36% en 34%. De buurtsupermarkten boeken het meeste winst en komen uit op een aandeel van 19%.

Het thuisverbruik van verwerkte aardappelen in diepvries bleef daarentegen, na een sterke daling in 2017, in 2018 status quo op 5,1 kg per capita. Zowel het percentage kopende gezinnen als de aankoopfrequentie bleven stabiel. 79% van de Belgische gezinnen kocht in 2018 diepgevroren aardappelproducten en ze deden dit gemiddeld 9 keer per jaar. In 2017 had hard discount de grotere supermarkten binnen dit segment verstoten als belangrijkste aankoopkanaal, maar in 2018 wonnen de grotere supermarkten terug terrein ten koste van hard discount. Ze kwamen uit op respectievelijk 44% en 38% volumeaandeel. Ook de buurtsupermarkten wonnen terrein tot een aandeel van 14%.

En de alternatieven voor aardappelen?

Met een gemiddelde eetfrequentie van 3,7 keer per week, waarvan 3,0 keer niet-gefrитуurd en 0,7 keer gefritуurd, blijft de aardappel de meest geconsumeerde maaltijdbegeleider. Pasta komt 1,1 keer per week op het bord, rijst 0,6 keer en wraps, quinoa, bulgur en couscous elk 0,1 keer. 1 keer per

week eet men een maaltijd zonder deze maaltijdbegeleiders. De aardappel blijft dus nog steeds de maaltijdbegeleider bij uitstek. Dat blijkt ook uit de thuisverbruikcijfers. Droge deegwaren en droge rijst kennen een lichte daling en kwamen in 2018 uit op respectievelijk 5,0 kg en 1,5 kg per capita. De 'nieuwe' maaltijdbegeleiders zoals couscous, bulgur en quinoa kwamen samen uit op 0,26 kg per capita. Ondanks een stijging blijven deze nieuwere maaltijdbegeleiders dus een kleine markt. 12% van de Belgische gezinnen koopt wel eens quinoa, 17% couscous en 1% bulgur.

Aardappelen en aardappelbereidingen worden voornamelijk thuis gegeten, behalve friet

De totale foodservicemarkt steeg in 2018 met 6% in bestedingen en met 8% in bezoeken. Aardappelen blijven wel een product dat in verhouding vaker thuis gegeten wordt: 85% van de keren dat we gekookte aardappelen eten, is dit thuis en 7% van de keren bij familie en vrienden. Er blijft dus slechts 8% over voor buitenshuisconsumptie. Nagenoeg hetzelfde verhaal bij aardappelpuree, dat voor 89% thuis of bij familie en vrienden wordt gegeten en slechts voor 11% elders. Ook bij andere aardappelbereidingen zoals gebakken aardappelen blijft thuis veruit de belangrijkste consumptieplaats. Uitzondering zijn frietjes. Hier daalt het belang van thuisconsumptie tot 53%. Daarnaast eten we frietjes voor 7% bij familie en vrienden, maar ook voor 27% in horeca en voor 4% op het werk/school. Indien frietjes thuis gegeten werden, dan werden ze bovendien in een derde van de gevallen afgehaald (bv. in de frituur).